

Турме,

бърза закуска

и обедно меню

Катерина Георгиева

Театралните фестивали днес все повече запирличват и на самите нас – с минимален бюджет се опитват да създадат максимален ефект и да постигнат качеството, за което са мечтали. Разходите – големи, щастие – на парчета. Организаторите им са като циркови артисти, които едновременно жонглират с кегли (бюджет), кацнали в устата на разярен лъв (критиката и публиката) и яздят породисти коне и зажаждали са звезден миг понита (артисти и спонсори), а някъде в дъното на сцената апатичен мулат ги цели със сатъри (Министерство на културата).

Но съм сигурна в едно и то е, че Международният кукленотеатрален фестивал за възрастни „Пиеро“ се стреми възможно най-качествено и разнообразно да „храни“ публиката си. Да подбере менюто така че да няма гладни, или поне една голяма част от хората да не се чувстват с празни stomasi. Едно от най-ценните качества на този фестивал е, че с годините се стреми да поддържа нивото на интрига в менюто си, въпреки че това не винаги се получава до край, по ред обективни причини (намален или минимален бюджет, липса на селекционер със страничен поглед и...). Убедих се и в друго нещо – почти невъзможно е един фестивал да вълнува от началото до самия си край, постижимо е при сума с много нули, даряваща свобода и лекота на действие на своите мениджъри. Разбира се, че става въпрос и за пари. *Есенно време* е и трябва да се говори за това безсрамно и неуклончиво, без сладникави страхове, че отнемаме пространството на изкуството, за да обсъждаме проблеми от практична величина. Ето защо смятам, че чуждестранната продукция, която видяхме на фестивала в Стара Загора, се е стремела да се побере в рамките на допустимото ѝ, без нито да утолява жаждата ни за „фестивални зрелища“ до край, нито да ни остави къркорещи – един чешки взрив за откриване (поздравления!), голямо френско име с прекалено големи очаквания, позната испанска камерна форма – импровизация с ръце („Нимио: малки истории, разказни с ръце“), руско присъствие с очарователна самоиронизираща се стилистика („Ваня. Приказка за Ваня и енигматичната руска душа“), словенски танцов театър-упражнение („Сребърно синьо“) и холандска мистика – визуален театър, предизвикващ дискусии до след полунощ и до следващия фестивал. В така динамично очертаната картина в града на липите виждам две отличително важни (*жи*) линии – линията на тържествения спектакъл-експеримент в първия ден на фестивала, който предизвиква бурни настроения и емоции и линията на този спектакъл, който озадачава и създава предпоставки за разпалени спорове, разкрития, обмен на сложни понятия пред хотел „Пенев“, интелектуално плюнкоотделяне, повишаване на актьорски тон в шпаговиден разговор с критик... И ето ти – фестивалът заживява своя пълноценен живот във вихъра на познатото-непознатото, изследваното-неизследваното, очакваното-разочароващото, приетото-неприетото, празничното-ежедневното. И тъй като

съвсем условно начертах моите лични посоки на фестивала, двете интересни посоки, които са ми любопитни за разглеждане, ще се спра на тях, така както преди две години се спрях на един от най-големите площи в Амстердам и пих кафе два часа на твърда пейка, наслаждавайки се на потока различни хора, култури, нюанси – а именно като явления, а не като готови продукти за оценка. „Kar/repass“ на Fekete Seretlek and Studio Da muza (още по-трудно е за произнасяне), е музикалнотоатрална импровизация-концерт, поднасяща на публиката един час искрена експлозия от настроение, бохемия и тържество на играта. Базиран само условно на разказа в „Ана Каренина“, спектакълът преобръща дръзко и с необходимата доза ирония драматичното в комично, сериозното в лековато, класиката в пънк. Така любимото напоследък понятие за „пърфомативност“ тук вилнее с пълна сила и пара – всичко е концентрирано около бързо случващите се действия, като не се търси никакво традиционно развитие на сюжетната линия, а драматургията е изградена на парчета идеи, които по-скоро надграждат емоционално и невербално, вместо да разказват. И мисля, че този тип драматургия все повече ще завладява театъра, защото привидно лишената ѝ от логика структура, създава различни пространства на и за преживяване – непреднамерени, изненадващи и до някаква степен по-интригуващи. Актьорската игра, нещо, което препоръчвам на нашите актьори да забележат, се случва на ръба между безотговорността и изпипаната до най-малки детайли хореография и поведение – всеки следващ трик е виц, хрумка, пристигнала „уж“ неочаквано от страната на идеите, но всъщност е очарователно и професионално овладяна техника. Концерт с чаши, бурни танци върху маса-ковчег, китари и по детски намигащи актьори към познатото, суетното, претенциозното, сериозното. И какво провокиращо театрално разстояние от това до „Екзувия“ на холандския театър, спектакъл, който откровено озадачи публиката. Свърхкритичните и принципни куклари се питаха дали това може да е театър, отворените и все още млади гръндж театрали откриха за себе си пространства на поетичното и несъзнаваното, а тези по средата се попитаха това постдраматично ли е, визуално или театър на севивата. Всъщност

спектакълът на холандците е ценен именно с тази си дискуссионност, носеща паралели на вечното „ели това театър?“ и как вълнува той своята публика. Моят отговор е многостранчив, но простичък – е това театър, но друг вид театър, който ние нямаме честата възможност да гледаме и не разбираме, защото в основата му стои идеята за подсъзнаването и картинното, при него липсват окончателните напъни да забавлява и занимава публиката активно, единствената му мисия е чрез тишината и бавността на случването си да доведе зрителя до негова лична точка на възприятие, в която концептуално може да се изгуби или намери – въпрос на избор и преборване на очакванията. Има театър, който не иска от нас да го харесваме, разбираме или аплодираме, но е такъв, който отваря възможност за преосмисляне на стандартизирани понятия и вкусове, които лесно виреят в подножията на българския театър – и драматичен, и куклен. Нека не забравяме и къде е Холандия – тя откровено се колебае между земята и водата и в тази среда на постоянни „енигматични“ промени в състоянието си, тя присъства с една съвсем друга култура, по-скоро склонна да ни отклонява, отколкото да ни застопори в захлаци и ръкопляскания. А те категорично намериха своето място в далеч по-игровия и познат като

театрален похват френски „Одисей с лопата“ на театралната компания на Филип Жанти, развълнувал мен много повече с актьорското си присъствие и мощ на играта. И тук се срещаме с леко налудничаво и иронично пресъздаване на класиката „Одисей“, намерена в едно импровизирано пътешествие на кукли-тирбушони, аспержи, лъжици, взимащи си вана в купа с вода, найлонокеан и какво ли още не. Но не това е неочакваното, а бунтарското присъствие на актьорите, които паралелно с разказването на историята, осмиват себе си, нея и дори начина, по който създават спектакъла – чиста форма на комичност и абсурд, в която представлението се ражда от шегата „нека сега да направим декор, а после единият актьор ще излее чаша вода върху главата на другия, за да изиграе ролята, за която копнее“. В този ред на мисли си пожелаваме много по-малко чаши с вода, изляти върху главите на фестивалните мениджъри и много повече шанс за покана на спектакли, които ще разширяват театралните ни хоризонти. „Пиеро“ се опитва да го прави с инаго очарование, взимайки чашата с вода и изливайки я върху главата си, с което на шега заявява: „Добре, нека го направим сега този фестивал и мокри!“ А театърът може да е всичко и нищо, нека го дискутираме... ■

Gourmet, Fast Food, and Lunch Menu

Katerina Georgieva

Theatre festivals nowadays are increasingly resembling us – with a minimal budget they try to create the maximum effect and achieve the quality they dreamed of. The costs are big and the happiness comes in pieces. The organizers are like circus artists who simultaneously juggle with skittles (budgets) in the mouth of an angry lion (critics and the audience) and ride purebred horses or thirsty for glory ponies (artists and sponsors). Somewhere at the back of the stage, an apathetic mulatto targets them with cleavers (The Ministry of Culture). I'm sure that the International Puppet Theatre for Adults Festival "PIERROT" seeks to "feed" its audience with high-quality productions. The menu selection aims to leave no one hungry. One of the most valuable qualities of this festival is that over the years it strives to maintain the level of intrigue in its menu, although this

does not always come to an end for a number of objective reasons (reduced or minimal budget, lack of a jury with a broader look...). I have also convinced myself that it is almost impossible for a festival to be exciting from the beginning to the very end. It is achievable with large budgets that are providing freedom and ease of action for the managers. Of course that it is also about money. It is Autumn and we must talk about it shamelessly and boldly. Without the fear, that we shrink the space for art, in order to discuss practical problems. This is why I believe that the foreign productions we saw at the Stara Zagora Festival have been striving to fit into

the conditions they were offered, without quenching our thirst for "festival spectacles", or leaving us with growling stomachs – one Czech explosion for the opening (congratulations!), a famous French name, a well known Spanish chamber form - improvisation with

„Нимио: малки истории, разказани с ръце“
„Nymio: Minimal Histories Told With the Hands“

